

Nakládání se stavebními a demoličními odpady podle nového zákona o odpadech

PRŮBĚŽNÁ EVIDENCE ODPADŮ A INISOFTWARE

| Petr Grusman, jednatel společnosti INISOFT s.r.o.

Na konci minulého roku byl schválen nový zákon o odpadech č. 541/2020 Sb. a začala tak platit nová pravidla pro nakládání s odpady včetně těch, které vznikají při stavební činnosti nebo při odstraňování stavebních objektů (demolic).

Ke stavebním a demoličním odpadům (dále SDO) jsme v minulosti napsali řadu odborných článků, které jsou dostupné na našich internetových stránkách www.inisoft.cz/poradenstvi-a-skoleni/odborne-clanky a ve kterých je podrobně popsáno, co lze považovat za SDO a jak s těmito odpady nakládat.

Aktuálně zodpovídáme časté dotazy k SDO související právě s novou legislativou, které nám pokládají uživatelé našich softwarových produktů z řad stavebních firem nebo účastníci našich on-line školení a prezenčních seminářů (www.inisoft.cz/skoleni). Na nejčastější a nejzajímavější dotazy související s novým zákonem o odpadech a připravovanými prováděcími předpisy se níže pokusím odpovědět.

Kdo je původce stavebních odpadů?

Původcem stavebního odpadu je primárně ten, jehož činností tento odpad vzniká. To znamená, že se zpravidla jedná o stavební firmu. Podle nového zákona se však může zadavatel stavby a stavební firma smluvně dohodnout, kdo je původcem a komu ve vlastnictví odpad zůstává.

Může být stavební odpad vedlejším produktem?

Ano, i podle nového zákona lze využít institutu vedlejšího produktu. Platí

zde však jasná pravidla, kdy věc, která vzniká při provádění stavby, není odpadem, ale vedlejším produktem. Nesmí se jednat o odstraňování stavby (demolici), protože to není výrobní činnost. Naopak při stavbě základových pasů domu nebo při výkopových pracích souvisejících se stavbou potrubí, silnic, mostů atd. vzniká např. zemina nebo kamení a může se tak jednat o vedlejší produkt, pokud splňuje všechny zákonné podmínky a stanovená kritéria v prováděcích předpisech. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) např. taková kritéria stanovilo pro asfalty (nyní již zrušená vyhláška 130/2019 Sb., podle metodiky MŽP však podle ní lze zatím postupovat) a nyní zvažuje, že podobná kritéria zavede i pro zeminy. Podle nového zákona dále platí, že se k vedlejším produktům, u kterých jsou vyhláškou stanovená kritéria, musí vypracovat průvodní dokumentace. Každý držitel vedlejšího produktu, pro který byla zpracována průvodní dokumentace, je povinen tuto dokumentaci předat další osobě společně s vedlejším produktem. Náležitosti průvodní dokumentace budou rovněž teprve stanoveny plánovanou vyhláškou.

Pokud vybourám ze stavby trám, traverzu nebo cihlu, je to odpad?

Přímo z definice odpadu a smyslu nového zákona lze jednoznačně odpovědět, že jestliže stavební prvek může

sloužit k původnímu účelu, tzn. opět jako stavební materiál se stejnými vlastnostmi, pak je žádoucí, aby jako odpad neskončil. Podle nového zákona dokonce mezi primární povinnosti patří, že při odstraňování stavby, jejím provádění nebo údržbě je nutné dodržet postup pro nakládání s vybouranými stavebními materiály určenými pro opětovné použití, vedlejšími produkty a stavebními a demoličními odpady tak, aby byla zajištěna nejvyšší možná míra jejich opětovného použití a recyklace.

Patří odpad ze stavby do komunálních odpadů, když je původcem občan?

Ne. Stavební odpady nepatří do komunálních odpadů, ani když je produkuje občan. SDO se zařazují dle Katalogu odpadů do skupiny 17. Stavební odpady by tedy nikdy neměly končit v popelnících. Obec může v rámci svého systému určit obecně závaznou vyhláškou místa pro odkládání stavebních a demoličních odpadů od svých občanů např. na sběrných dvorech. Pokud tak obec neučiní, musí občan odpady předat pouze oprávněné osobě (viz Registr zařízení v ISOH). Nový zákon navíc pravidla pro nakládání s SDO původcům oproti předchozí právní úpravě výrazně zpřísnil, a to i pro nepodnikající fyzické osoby. Nově platí, že původce SDO musí mít ještě před samotným vznikem SDO

uzavřenou písemnou smlouvu s oprávněnou osobou zajišťující převzetí těchto odpadů, a to v odpovídajícím množství. Pouze v případě, že občan může předat určité množství v rámci obecního systému přímo obci, pro něj tato povinnost neplatí.

Mohu odpad ze stavby převážet na jinou stavbu či svou provozovnu?

Protože se jedná o odpady, je nutné nejprve vysvětlit určité pojmy podle nového zákona. Myslím tím soustředování, resp. shromažďování odpadů. Platí, že odpady můžete shromažďovat, tj. soustřeďovat v místě vzniku, maximálně po dobu jednoho roku. Obecně lze konstatovat, že by se odpady neměly nikde povalovat nebo být převáženy na různá místa, ale že by se měly co nejdříve odvézt a předat oprávněným osobám k jejich zpracování. U nebezpečných odpadů se musí jejich přeprava dopředu ohlašovat v systému evidence přepravy nebezpečných odpadů (SEPNO). Nakládání s nebezpečnými odpady a jejich přeprava je tak přísně hlídána.

V případě ostatních odpadů lze využít nové zákonné možnosti a to dle § 11 odst. 3 písm. b). Ze stavby nebo jiného konkrétního jednoho místa vzniku mimo provozovnu můžete ostatní odpady neprodleně po jejich vzniku v maximálním množství do 20 tun převést do své vhodné provozovny. Při evidenci odpadů se takový vznik vykazuje jako produkce dané provozovny, do které byl odpad z místa vzniku přivezen. K tomu není nutný žádný souhlas příslušných úřadů. Dále nově platí, že pokud budete chtít převážet ostatní odpady z jedné provozovny do druhé, pak se v druhé provozovně již neprovádí shromažďování takových odpadů, ale jejich skladování. V takovém případě musíte mít v druhé provozovně sklad odpadů, ten musí být řádně zkolaudován, ohlášen krajskému úřadu a musí mu být přiděleno identifikační číslo zařízení skladu. Jedná se tak o zařízení původce provozované na základě přílohy č. 4 bodu 12 nového zákona. Maximální okamžitá kapacita takového zařízení smí být nejvýše 100 tun. Pokud tuto kapacitu překročíte nebo budete do provozovny převážet i nebezpečné odpady, musí být váš sklad již povolen krajským úřadem včetně provozního řádu a stáváte se tak provozovatelem zařízení ke skladování.

Jak mám vést průběžnou evidenci odpadů podle nového zákona o odpadech?

Odpověď na tuto otázku lze nalézt v metodickém pokynu MŽP ze dne 23. 12. 2020 (MŽP povinnosti původců a provozovatelů). Rovněž ještě není v době psaní tohoto článku schválená prováděcí vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady podle nového zákona. Proto se v roce 2021 průběžná evidenci odpadů vede stejně a v identickém rozsahu jako v předchozích letech.

Jak připravujete software na novou průběžnou evidenci odpadů?

Již dlouho jsme počítali s příchodem nové legislativy v odpadovém hospodářství. To byl také hlavní důvod, proč jsme se před několika lety rozhodli vyvíjet zcela nový program pro plnění evidenčních a ohlašovacích povinností. Nový systém jsme nazvali ENVITA. Vytváříme ho ve zcela novém a moderním vývojovém prostředí a pro databázový systém MS SQL. Aktuálně již ENVITA pracuje v pilotním provozu u některých našich zákazníků. Aktivně systém testujeme a brzy jej začneme prodávat. Na Slovensku v ostrém provozu ENVITA funguje více než dva roky.

A co program EVI 8?

ENVITA postupně nahradí program EVI 8 a v budoucnu bude nástupcem i programu SKLAD Odpadů 8. Systém ENVITA lze vlastně chápat jako nové moderní prostředí, do kterého bude možné prostřednictvím registrace implementovat různé vzájemně propojené i nepropojené moduly. Každý si tak bude moci nakonfigurovat program přesně podle svých potřeb. Uživatel EVI 8 se nemusí obávat, že přijde

o své oblíbené funkce. Navíc ENVITA bude umožňovat import všech potřebných dat, jako jsou číselníky nebo adresář subjektů a kontaktů. Systém ENVITA bude možné instalovat bez nutnosti existence předchozí verze, tj. programu EVI 8. Jedná se o dva oddělené systémy. Tudíž z hlediska archivace průběžné evidence odpadů bude možné program EVI 8 i nadále používat a provozovat.

ENVITA bude od roku 2022 připravena tak, aby reagovala na všechny formuláře a požadavky nové prováděcí vyhlášky o podrobnostech a nakládání s odpady. Samozřejmostí bude i propojení s databází RES Plus a s novým systémem ISPOP. Moderní prostředí ENVITA nabídne kromě očekávaných evidenčních funkcí i spoustu dalšího, např. inteligentní filtry s možností skládání složitých podmínek, export všech tiskových sestav do PDF, DOCX, XLSX a dalších formátů. Při zadávání bude sloužit intuitivní našeptávač a vyhledávač požadovaných hodnot. Pro stavební firmy a další společnosti, které produkují odpady mimo své provozovny, bude SW ENVITA na ovládání mnohem snazší než EVI 8 a obejde se bez provozních celků. Společně s evidencí odpadů bude možné sledovat i příjmy a výdaje související s následným nakládáním vyprodukovaných odpadů a lze vyplňovat údaje potřebné pro čtvrtletní výkazy zasílané AOS EKO-KOM. Do ENVITA vkládáme naše dvacetileté zkušenosti a rovněž tento systém nebude zatěžovat řada výjimek a nastavení, která jsme museli realizovat v programu EVI 8 z důvodu měnící se legislativy. Věříme, že se ENVITA všem bude líbit a že s ní začne nová etapa našich softwarových produktů. Již brzy se od nás dozvíte více. □

**STAVEBNÍ
A DEMOLIČNÍ
ODPAD**

inisoft
více než software pro odpady

envita
EVIDENČNÍ SOFTWARE NOVÉ GENERACE

- Evidence všech druhů stavebních odpadů
- Průběžná evidenci odpadů za jednotlivé stavby
- Souhrnný přehled množství odpadu na území ORP
- Tvorba ročního hlášení dle území stavební činnosti a odesláním do ISPOP

+420 485 102 698 obchod@inisoft.cz www.inisoft.cz